

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ РОЗВИТКУ НАУКИ ТА ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКОСТІ ОСВІТИ У ХХІ СТОЛІТТІ

ТЕЗИ ДОПОВІДЕЙ

XLV Міжнародної наукової студентської конференції
за підсумками науково-дослідних робіт студентів за 2021 рік
(м. Полтава, 13-14 квітня 2022 року)

ЧАСТИНА 1

Полтава
2022

**ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД УКООПСЛКИ
«ПОЛТАВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ЕКОНОМІКИ І ТОРГІВЛІ» (ПУЕТ)**

**АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ РОЗВИТКУ
НАУКИ ТА ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКОСТІ
ОСВІТИ У ХХІ СТОЛІТТІ**

ТЕЗИ ДОПОВІДЕЙ

XLV Міжнародної наукової студентської
конференції за підсумками науково-дослідних
робіт студентів за 2021 рік

(м. Полтава, 13–14 квітня 2022 року)

Частина 1

**Полтава
ПУЕТ
2022**

УДК 001:378.014.61"21"(477.53)(082)
А43

Розповсюдження та тиражування без офіційного дозволу Вищого навчального закладу Укоопспілки «Полтавський університет економіки і торгівлі» заборонено

Редакційна колегія:

О. В. Манжура, д. е. н., доцент, проректор із науково-педагогічної роботи Вищого навчального закладу Укоопспілки «Полтавський університет економіки і торгівлі» (ПУЕТ);

О. В. Гасій, к. е. н., доцент, директор Навчально-наукового центру забезпечення якості вищої освіти ПУЕТ;

А. С. Ткаченко, к. т. н., доцент, директор Навчально-наукового інституту денної освіти ПУЕТ;

В. В. Саранин, к. філол. н., доцент, завідувач науково-організаційного відділу ПУЕТ.

Актуальні питання розвитку науки та забезпечення якості освіти у XXI столітті : тези доповідей XLV Міжнародної наукової студентської конференції за підсумками науково-дослідних робіт студентів за 2021 рік (м. Полтава, 13–14 квітня 2022 р.). – Полтава : ПУЕТ, 2022. – Ч. 1. – 320 с. – Текст укр., англ. мовами.

ISBN 978-966-184-427-7

Збірник містить тези доповідей XLV Міжнародної наукової студентської конференції за підсумками науково-дослідних робіт студентів за 2021 рік. Проблеми, порушені авторами публікацій, вирізняються своєю актуальністю та новизною наукових підходів. Увагу зосереджено на висвітленні результатів наукових досліджень у різних галузях науки та якості вищої освіти.

УДК 001:378.014.61"21"(477.53)(082)

*Матеріали друкуються в авторській редакції мовами оригіналів.
За виклад, зміст і достовірність матеріалів відповідальні автори.*

© Вищий навчальний заклад Укоопспілки
«Полтавський університет економіки і торгівлі», 2022

ISBN 978-966-184-427-7

ІТ-фахівців на освітніх програмах вітчизняних ЗВО із можливістю академічної мобільності за кордоном.

Дослідженню проблем розвитку, становлення та розширення інформаційного бізнесу присвячені роботи вітчизняних учених, які, розглядаючи періоди та особливості становлення інформаційного бізнесу, визначили практичний бік функціонування ІТ-бізнесу та його інформаційної сфери [2, 3]. У працях з цієї проблематики окремо акцентовано на необхідності враховувати стрімкий розвиток процесів інформатизації та сучасних тенденцій розвитку інформаційного бізнесу, які потребують постійного наукового дослідження під впливом значної динаміки змін технологій ІТ-сфери.

Основний висновок проведеного дослідження можна сформулювати таким чином: під впливом процесів Індустрії 4.0 та у міру формування процесів інформаційного бізнесу в національній економіці підвищується рівень її цифровізації, а інновація стає більш широкою у технологічному сенсі, що позитивно впливає на розвиток ІТ-бізнесу.

Список використаних інформаційних джерел

1. Сазонець О. М., Качан О. І. Тенденції розвитку інформаційного бізнесу в країнах світу. Інвестиції: практика та досвід. 2017. № 16. URL: http://www.investplan.com.ua/pdf/16_2017/4.pdf.
2. Качан О. І. Становлення та розвиток інформаційної індустрії. Наукові записки Національного університету «Острозька академія»: зб. наук. пр. Острог. Сер. Економіка. 2015. С. 14–18. URL: http://nbuv.gov.ua/j-pdf/Nznuoa_2015_28_5.pdf.
3. Малик І. П. Тенденції розвитку інформаційної економіки в Україні. Вісник Східноєвропейського університету економіки і менеджменту. Сер.: Економіка і менеджмент. 2013. № 1. С. 25–34. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vsuem_2013_1_5.

РОЛЬ ПІДПРИЄМСТВ СПОЖИВЧОЇ КООПЕРАЦІЇ В РОЗВИТКУ СОЦІАЛЬНОГО ПІДПРИЄМНИЦТВА

Я. В. Огуй, студент спеціальності Підприємництво, торгівля та біржова діяльність, група ПТЛ 6-31

І. В. Юрко, к. е. н., доцент, доцент кафедри підприємництва, торгівлі та біржової діяльності – науковий керівник

Вищий навчальний заклад Укоопспілки «Полтавський університет економіки і торгівлі»

Соціальне підприємництво – це вид бізнесу, основною метою якого є не отримання прибутку, а вирішення соціальних проб-

лем суспільства (подолання бідності, захист прав людини, працевлаштування та підтримка соціально вразливих груп населення тощо) за рахунок прибутку чи частини від його відрахування на соціальні цілі. Соціальне підприємництво, як показує досвід багатьох країн Європи, є засобом формування вільної, творчої людини, солідарної громади та народу. Воно передбачає різні методи роботи, проте переслідує спільну мету – добробут родин, формування середнього класу та підвищення якості життя.

Місія соціальних підприємств найчастіше прописана у статуті підприємства та полягає у підтримці вразливих груп населення чи розвитку громади. Головні способи досягнення місії: продаж товарів власного виробництва, працевлаштування представників уразливих груп, забезпечення роботою переселенців, підтримка соціальних та культурних заходів, проєктів, програм. Такі цілі підприємств є першочерговими для держави в умовах війни з росією.

Соціальне підприємство – це відносно новий вид діяльності для українського суспільства. В Україні на сьогодні відсутнє закріплення правового статусу соціального підприємства та підприємництва. Для свого розвитку соціальне підприємство може використовувати нецікаві для традиційного бізнесу наявні ресурси. Держава для розвитку вітчизняного соціального підприємництва повинна визнати соціально відповідальну поведінку бажаною і розробити комплекс стимулів та заходів щодо поширення і популяризації її в суспільстві.

Оскільки в українському законодавстві відсутнє визначення соціального підприємства чи підприємництва, то соціальні підприємства функціонують відповідно до законодавства, яким керуються підприємства традиційного бізнесу. Основними організаційно-правовими формами, які використовують соціальні підприємці у своїй діяльності, є роботи через громадські організації або створення підприємницького суб'єкту. Організаційною формою діяльності суб'єктів економіки, яку найчастіше вибирають соціальні підприємці є фізичні особи-підприємці. Проте залишається потенційно привабливою форма кооперативу.

Тому через актуальність розвитку соціального підприємництва стає нагальною потребою відродження кооперативного руху та розвиток форм соціальних кооперативів. Для українців це добре забуте старе, однак для європейців – це сьогодні інструмент підприємницької діяльності та розвитку громад. Як

відомо, кооперація – це взаємодія між господарюючими суб’єктами (фізичними особами, організаціями), заснована на рівноправній співпраці, з приводу придбання, виробництва або реалізації товарів/послуг, як зазначав О. Чайнов, «майже всі сторони життя можна обслуговувати кооперативно» [1].

Кооператив – це як окрема маленька країна, в якій усі її члени бажають відстоювати свої права та покращувати становище. Упродовж століть землі України були розрізнені, належали до різних держав, тож споконвічною мрією, найщирішим бажанням українців було об’єднання братерського народу воедино та соборність земель. Соборність – це символ боротьби за волю, порозуміння між людьми і часточка надії і віри у майбутнє.

Першими з мирного населення, хто почав активну діяльність після повномасштабного вторгнення РФ в Україну 24 лютого 2022 р., були саме кооперативи. Кожен українець бере участь у війні по-своєму, адже «тил – це другий фронт війни». Усі пам’ятають черги з людей, щоб здати кров, та охочих займатися волонтерською діяльністю. У цих умовах найбільш ефективними виявилися громадські організації та кооперативи за місцем проживання людей. Зварювання залізних їжаків, збір необхідних речей, допомога постраждалим, спилування дерев для перекриття деяких доріг, будівництва барикад та допомога Збройним силам України, а також організація загонів «самооборони» – це те, що виконують нині місцеві територіальні об’єднання.

Ми б’ємося не на життя, а на смерть задля того, що вище життя – за свободу, свою і прийдешніх поколінь, за право мати незалежні ні від кого смисли та перспективи. Ми б’ємося за щастя у власному розумінні, не так, як розуміє щастя Захід, росія чи Китай, а як розуміємо його ми.

Українці виявилися сильніші, оскільки протиставили свою складно організовану багатоманітність суспільства та договірну мережу солідарності російській монолітній одноманітності та примусовій єдності. Відомо ж бо, що одна з найважливіших основ кооперативів та соціальної діяльності загалом – це добробутність.

Воля, яка сягає трансцендентних горизонтів, мужня і незламна, соціально розподілена і спрямована на перемогу, – ось що таке нинішня війна для українців, де кожен хоче допомогти у вирішенні ситуації. Звідси і з’явився синдром українця, коли ти вважаєш, що робиш недостатньо, порівняно з тим, що міг би.

Саме необхідність виживання, доступ до елементарних благ підштовхує людей до об'єднання. Це можна назвати причиною появи соціальної кооперації. Навіть Світова організація продовольства FAO визначає кооператив як «соціальне підприємство, що врівноважує дві основні цілі: задоволення потреб його членів з отриманням прибутку і забезпеченням сталості» [2].

Соціальні кооперативи виникли у відповідь на незадоволені потреби, в основному, у сфері надання соціальних послуг та виконання робіт, і з часом вони набули поширення в усьому світі. Соціальні кооперативи функціонують на загальних засадах кооперації, прийнятих Міжнародним кооперативним альянсом, основними з яких є: добровільність і відкритість членства; економічна участь членів кооперативу і демократичність контролю з їхнього боку; автономія і незалежність функціонування; підготовка, навчання членів та належна поінформованість; співпраця між кооперативами; турбота про місцеву громаду.

Отже, соціальний кооператив виникає і діє з урахуванням двох головних цілей:

- 1) спільне ведення підприємства;
- 2) включення членів кооперативу до громадського і професійного життя, реанімація їхніх умінь, створення і підтримка стосунків як на роботі та в сім'ї, так і всередині місцевої спільноти.

Головне, що відрізняє соціального підприємця від бізнес-підприємців і навіть від соціально відповідального бізнесмена, – це соціальна місія. На відміну від звичайної благодійності соціальні підприємства – це сталі бізнесові механізми, які мають набагато більший вплив на наявні проблеми та дозволяють ефективніше розподіляти фінансові ресурси.

За даними Європейської комісії на 01.01.2019 р., у Європі існує два мільйони соціальних підприємств (10 % від усього європейського бізнесу) на яких працюють понад 11 мільйонів співробітників (6 % працюючих осіб у регіоні). І саме основними організаційно-правовими формами соціальних підприємств у європейських країнах є кооперативи (зокрема, в Італії – «соціальні кооперативи», у Португалії – «кооперативи соціальної солідарності», у Франції – «соціальні кооперативи колективної власності», в Іспанії – «кооперативи соціальних ініціатив» тощо) або компанії (наприклад, у Великій Британії – «компанії, що працюють в інтересах громади», у Бельгії – «компанії соціальної мети») [3].

В Італії закон про соціальні кооперативи було прийнято в 1991 році, в якому законодавці визначили основні підходи до соціальної кооперації. Це був важливий крок не тільки для італійського кооперативного руху, а й для інших країн. У законі було сформульовано головну відмінність соціальних кооперативів від інших форм кооперації: вони повинні переслідувати інтереси всього суспільства, а не тільки своїх пайовиків.

Законом 1991 р. в Італії були встановлені два типи соціальних кооперативів, різних за напрямками діяльності:

- 1) надання соціальних послуг;
- 2) соціальна інтеграція (працевлаштування людей, що опинилися в складній життєвій ситуації).

Закон викликав бурхливе зростання соціальної кооперації в Італії: у 2005 р. діяло вже 5 тисяч таких кооперативів, в яких працювало понад чверть мільйона осіб (у тому числі 30 тисяч співробітників з незахищених груп населення). До 2011 р. число соціальних кооперативів зросло до 7 тисяч. На соціальні кооперативи в Італії сьогодні припадає до 60 % обсягу соціальних послуг у країні. У 2019 р. сукупний оборот цих об'єднань склав 8 млрд євро.

Нині передовий досвід Італії впроваджують в інших європейських країнах. Наприклад, у Польщі італійську модель кооперації зробили основою для розвитку всієї інфраструктури соціального підприємництва.

Загалом Європейська комісія виділяє чотири основні сфери, в яких працюють соціальні підприємства:

– робоча інтеграція – навчання та інтеграція людей з обмеженими можливостями та безробітних;

– особисті соціальні послуги – здоров'я, благополуччя та медична допомога, професійне навчання, освіта, медичні послуги, послуги з догляду за дітьми, послуги для людей похилого віку або допомога малозабезпеченим людям;

– місцевий розвиток територій, що розташовані в неблагополучних районах – соціальні підприємства у віддалених сільських районах, схеми розвитку/реабілітації мікрорайонів у міських районах, допомога у розвитку та співпраця з третіми країнами;

– інше – включаючи переробку, захист довколишнього середовища, спорт, мистецтво, культуру та історичне збереження, науку, дослідження та інновації, захист прав споживачів та любителів спорту [4].

Таким чином, соціальне підприємництво в розвинених країнах є дуже значним ресурсом для суспільства та держави у вирішенні багатьох питань, тому соціальне підприємництво називають еволюцією бізнесу або навіть революцією для неприбуткової діяльності [2]. Нині ця тема дуже актуальна для України, адже сучасні виклики українського суспільства, а саме воєнні дії та проблеми внутрішньо переміщених осіб створюють додаткові причини щодо активізації соціальних ініціатив.

Кооперативи можуть реформувати українську економіку, оскільки формують нову стратегію співпраці між місцевою владою, освітянами та малими і середніми підприємцями. Вони керуються не тільки формулою «праця задля прибутку», а й формують індикатори «сталого розвитку» та виховання свого споживача.

Список використаних інформаційних джерел

1. Економічна природа та соціальна місія сільськогосподарської кооперації: теоретичний аспект. URL: <http://global-national.in.ua/archive/10-2016/110.pdf>.
2. Соціальне підприємництво: від ідеї до суспільних змін : посібник / А. А. Свинчук, А. О. Корнецький, М. А. Гончарова, В. Я. Назарук, Н. Є. Гусак, А. А. Туманова. Київ : ТОВ «ПІДПРИЄМСТВО «ВІ ЇН ЕЙ», 2017. 188 с.
3. Соціальне підприємництво: європейський зліт vs український реалізм. URL: <https://dt.ua/SOCIUM/socialne-pidpriyemnictvo-yeuropeyskiy-zlit-vs-ukrayinskiy-realizm-272250.html>.
4. European Commission.Growth. Sectors of the Social economy in the EU: Social enterprises. URL: https://ec.europa.eu/growth/sectors/social-economy/enterprises_en.

ОЦІНКА МІКРОБІОЛОГІЧНОЇ НЕБЕЗПЕКИ ПРЕДМЕТІВ ПОВСЯКДЕННОГО ВЖИТКУ

Ю. В. Подойнік, студентка спеціальності Харчові технології, група ХТІ 6-21;

Є. А. Калюжка, учениця 11 класу ліцею № 33 Полтавської міської ради

А. Б. Бородай, к. вет. н., доцент, доцент кафедри технологій харчових виробництв і ресторанного господарства – науковий керівник

Вищий навчальний заклад Укоопспілки «Полтавський університет економіки і торгівлі»

Предмети повсякденного вжитку є «гарними» засобами передачі мікроорганізмів від людини до людини. На поверхнях